

STUART TURTON

POSLEDNÁ
VRAŽDA
NA KONCI SVETA

**POSLEDNÁ VRAŽDA
NA KONCI SVETA**

Stuart Turton

The Last Murder at the End of the World

Copyright © 2024 by Stuart Turton

All rights reserved.

Translation © 2025 by Diana Ghaniová

Cover design © 2025 by Barbara Baloghová

Cover photo © Shutterstock

Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-9999-3

Venujem Rese,

za to, že máš srdce dvakrát väčšie ako ktokoľvek iný. Za to, že si vtipná, aj keď si namrzená. Za to, že počúvaš. A že sa staráš. Za šálky čaju. Za úsmev, keď vojdem do miestnosti. Za život, ktorý z teba vyžaruje ako slnečné svetlo. Za to, že si so mnou, aj keď to nie je ľahké. Si moja najlepšia priateľka a osoba, ktorú mám najradšej na svete. Keď ma nabudúce pristihneš, ako na teba hľadím, a opýtaš sa ma, na čo myslím, je to práve toto. Vždy je to toto.

*Na požiadanie zostavený zoznam ľudí,
ktorých život alebo smrť treba na to, aby tvoj
plán vyšiel. Pozorne ich sleduj. Všetci zohrajú
svoju úlohu v tom, čo príde.*

Vyšetrovatelky

Emory

Clara – Emorina dcéra

Ich rodina

Matis – Emorin starý otec

Seth – Emorin otec

Jack – Emorin zosnulý manžel

Judith – Emorina zosnulá matka

Vedci a vedkyne

Niema Mandripiliasová

Hefaistos Mandripilias

Thea Sinclairová

Významní dedinčania

Hui – Clarina najlepšia priateľka

Magdalene – Emorina najlepšia priateľka

Ben – najnovší obyvateľ dediny

Adil – Magdalenin starý otec

Proológ

„Neexistuje iný spôsob?“ opýta sa nahlas v prázdnej miestnosti zdesená Niema Mandripiliasová.

Má olivovú pleť a na drobnom nose šmuhu od atramentu. Sivé vlasy jej siahajú po plecيا a oči má jasnomodré so zelenými fliačikmi. Vyzerá zhruba na päťdesiat, a to už štyridsať rokov. Hrbí sa pri stole osvetlenom osamelou sviečkou. V roztrasenej ruke drží pero a píše priznanie, ktoré sa už hodinu snaží dokončiť.

„Žiadny mi neschádza na um,“ odpovedám jej v duchu. „Niektó musí zomrieť, aby ten plán vyšiel.“

Niema zrazu zalapá po dychu, so škrabotom odsunie stoličku, prebehne krížom cez miestnosť, odhrnie roztrhanú plachtu, ktorá slúži ako provizórne dvere, a vyjde do dusnej noci.

Vonku je tma ako v rohu, mesiac zatieňujú búrkové mračná. Dedina sa krčí pod náporom dažďa a do nosa jej udiera vôňa mokrej zeme a cyprusov. Takmer vidí okolité múry osvetlené mesačným svitom. Niekde v tme počuť vzdialený škripot strojov a dupot nôh.

Stojí tam a teplý dážď jej zmáča vlasy a šaty. „Vedela som, že to bude niečo stáť,“ povie otupene. „Neuvedomila som si, že až tak veľa.“

„Ten plán môžeš ešte stále odložiť,“ podotknem. „Nechaj svoje tajomstvá pochované a dovoľiť všetkým žiť tak ako doteraz. Nikto nemusí zomrieť.“

„A nič sa nezmení,“ vyštekne nahnevane. „Deväťdesiat rokov sa snažím zbaviť ľudstvo sebeckta, chamtivosti a sklonov k násiliu. Konečne som našla spôsob, ako to urobiť.“

Dotkne sa zájdeného krížika na krku, aby sa upokojila. „Ak ten plán vyjde, vytvoríme svet bez utrpenia. Prvýkrát v našich dejinách bude existovať dokonalá rovnosť. Nemôžem sa na to vykašľať len preto, lebo nemám silu urobiť, čo treba.“

Niema rozpráva, akoby jej sny boli ryby, čo jej dobrovoľne vplávajú do siete, ale loví v kalných vodách, ktoré sú oveľa nebezpečnejšie, ako tuší.

Z môjho postavenia v jej mysli – a v myšliach všetkých na ostrove – dokážem s vysokou mierou presnosti predpovedať budúcnosť. Je to súhra pravdepodobnosti a psychológie, ktorá sa dá ľahko načrtnúť, keď máte prístup k myšlienkam všetkých.

Od tejto chvíle sa ťahajú desiatky možných budúcností, z ktorých každá len čaká, kedy ju privodí náhodná udalosť, prázdna fráza alebo vypočutý rozhovor.

Ak husľový koncert nebude bez chýb, do Nieminho brucha sa zabodne nôž. Ak nesprávna osoba vstúpi do dávno zatvorených dverí, obrovský zjazvený muž sa zbaví všetkých spomienok a mladá žena, ktorá v skutočnosti vôbec nie je mladá, sa dobrovoľne rozbehne v ústrety vlastnej smrti. Ak sa tieto veci nestanú, posledný ostrov na zemi skončí zahalený v hmle a všetko zomrie v temnote.

„Týmto nástrahám sa dokážeme vyhnúť, ak si dáme pozor,“ povie Niema a pozoruje, ako sa po oblohe preháňajú blesky.

„Na opatrnosť nemáš čas,“ namietnem. „Keď sa rozhodneš uskutočniť ten plán, na povrch vyplávajú tajom-

stvá, vyjdú najavo staré nepriateľstvá a ľudia, ktorých máš rada, si uvedomia rozsah tvojej zrady. Ak čokoľvek z toho naruší tvoj plán, ľudský rod o stosedem hodín vyhynie.“

Nieme sa rozbúcha srdce a zrýchli tep. V duchu zaváha, no potom sa znova odhodlá, lebo v nej prevládne arogancia.

„Najväčšie úspechy sa vždy spájajú s najväčším rizikom,“ povie tvrdohlavo a sleduje rad postáv strnulo kráčajúcich v tme. „Začni odpočítavať, Abi. O štyri dni buď zmeníme svet, alebo pri tom pokuse zomrieme.“

107 HODÍN
DO VYHYNUTIA
ĽUDSTVA

1

Na konci sveta plávajú dva veslárske člny a medzi nimi je napnuté lano. V každom z nich sedia tri deti s pracovnými zošitmi a ceruzkami a počúvajú, ako Niema prednáša.

Sedí na prove pravého člna a gestikuluje smerom k stene z čiernej hmly, ktorá sa z hladiny mora dvíha vyše kilometer do vzduchu. Žiara zapadajúceho slnka je rozptýlená v čiernočiernej tme a vytvára ilúziu plameňov na vode.

V temnote víria tisícky hmyzích tvorov, ktoré slabo žiaria.

„... zadržiava ich bariéra tvorená dvadsiatimi tromi vysielачmi umiestnenými po obvode ostrova...“

Niemine slová sa vznášajú okolo Setha, ktorý ako jediný z oboch člnov nedáva pozor. Na rozdiel od detí, ktoré majú od osem do dvanásť rokov, Seth má štyridsaťdeväť, vráskavú tvár a vpadnuté oči. Jeho úlohou je dopraviť Niemu a jej žiakov na toto miesto a zasa naspäť, keď skončia.

Díva sa cez okraj, prsty má vo vode. Oceán je teplý a priehľadný, ale taký nezostane. Je október, mesiac neistej povahy. Nádherné slnečné lúče ustupujú náhlym búrkam, ktoré rýchlo prehrmia, a potom sa s ospravedlnením ponáhľajú preč a zanechávajú za sebou žiarivo modré nebo.

„Vysielače boli navrhnuté tak, aby fungovali stovky rokov, teda ak...“ Niema sa zarazí a stratí niť.

Seth pozrie na provu a zistí, že Niema hľadá do prázdna. Túto istú prednášku dáva každý rok, odkedy bol malý, a ešte ani raz nezaváhala.

Niečo nie je, ako má byť. Takáto je celý deň, díva sa niekam za ľudí. Počúva len napoly. To sa na ňu nepodobá.

Vlhy prinesú k Sethovi mŕtvu rybu s bielymi očami a telom roztrhaným na kusy. Nasledujú ďalšie, jedna za druhou narážajú do trupu člna. Z čiernej hmly plávajú desiatky rovnako roztrhaných rýb. Ich studené šupiny sa mu obtierajú o pokožku, a tak si radšej vtiahne ruku naspäť do člna.

„Ako vidíte, hmla zabíja všetko, čoho sa dotkne,“ hovorí Niema žiakom a ukazuje na ryby. „Nanešťastie pokrýva celú zem okrem nášho ostrova a necelého kilometra mora okolo neho.“

2

Magdalene sedí s prekríženými nohami na konci dlhého betónového móla, ktoré sa ťahá do trblietavého zálivu. Zauzlené ryšavé vlasy má nešikovne zviazané kusom žltej látky. Vyzerá ako starodávna figúra, ktorá odpadla z provy galeóny.

Podvečer je zátoka plná plavcov, ktorí plávajú dookola alebo skáču zo skál po jej lavici a ich smiech uháňa do vody za nimi.

Magdalene hľadá na vzdialené člny s deťmi. Niekoľkými ťahmi uhlíkom ich pridáva do skicára na kolenách. Oproti tej čiernej stene jej pripadajú také malé.

Zachveje sa.

Jej jedenásťročný syn Sherko sedí v jednom z člnov. Nikdy nepochopila, prečo Niema trvá na tom, že ich počas tejto prednášky musí vziať až na koniec sveta. O svojich dejinách by sa mohli určite učiť aj bez toho, aby sa k nim priblížili na dosah.

Pamätá sa, že keď bola malá, sedela na tom istom mieste a počúvala tú istú prednášku od tej istej učiteľky. Celú cestu preplakala, a keď spustili kotvu, takmer vyskočila z člna a doplávala domov.

„Deti sú s Niemou v bezpečí,“ poviem upokojujúco.

Magdalene sa zachveje. Namýšľala si, že skicovaním zmierni svoje obavy, ale už sa na to nemôže poze-

rať. Syna dostala len pred tromi rokmi a ešte stále jej mylne pripadá krehký.

„Koľko je hodín, Abi?“

„Sedemnášť štyridsaťtri.“

Zapíše si to do rohu spolu s dátumom a zapichne špendlík do dejín, ktoré šuchocú na rozochvenej stránke.

Sfúkne uhoľný prach, vstane a obráti sa k dedine. V minulosti to bola námorná základňa a odtiaľto vyzerá oveľa nehostinnejšie, než je v skutočnosti. Budovy vnútri chráni vysoký múr pokrytý starobylými grafitmi, z dlhých prasklín vyrastá burina. Spoza múra vykúkajú klenuté strechy s odtrhnutými odkvapmi. Solárne panely sa v jasnom slnečnom svetle menia na trblietavé zrkadlá.

Magdalene vykročí po dláždenej ceste cez hrdzavú železnú bránu. Strážne veže sú také zarastené vegetáciou, že vyzerajú ako živý plot.

Pred ňou sa týčia kasárne. Majú tvar písmena N, štyri poschodia, sú postavené z polorozpadnutých betónových blokov a celé pomalované výjavmi z džungle, kvetmi, vtákmi a zvieratami, ktoré sa zakrádajú v lesnom poraste. Je to krajina fantázie, raj ľudí, ktorí vyrástli obklopení suchou zemou a neúrodnou skalou.

Vratké schodiská a zhrdzavené balkóny vedú do izieb, v ktorých chýbajú dvere aj sklené výplne v okených rámoch. Niekoľkí dedinčania si vešajú bielizeň na zábradlie alebo sedia na schodoch a snažia sa zachytiť vánok, ktorý sa odváži preliezť cez múr. Priatelia na ňu veselo volajú, ale ona je príliš znepokojená, aby odpovedala.

„Kde je Emory?“ opýta sa a očami nepokojne blúdi po tvárach pred sebou.

„Pri kuchyni so starým otcom.“

Magdalene vkročí medzi dve krídla kasární a hľadá najlepšiu priateľku. V minulosti to bol dvor pre vojakov, ale tri generácie dedinčanov ho pomaly premenili na park.

V dlhých záhonoch pozdĺž múrov vysadili kvety a zo starého spadnutého satelitného taniera vyrobili napájadlo pre vtáky. Štyri hrdzavé džípy slúžia ako kvetináče na bylinky, zatiaľ čo z nábojníc rastú citrónovníky a pomarančovníky. Je tam aj kryté pódium na hudobné vystúpenia a vonkajšia kuchyňa so šiestimi dlhými stolmi na spoločné stolovanie. Každý večer jedia všetci spoločne.

V dedine žije stodvadsaťdva ľudí a väčšina z nich je práve na tomto dvore. Hrajú sa tam hry, cvičí sa na hudobných nástrojoch a píšú sa básne. Na pódium sa navštevujú predstavenia. Varí sa jedlo a skúšajú sa nové recepty.

Často počuť smiech.

Toľká veselosť na okamih zmierni Magdalene obavy. Prehľadáva dvor a hľadá Emory, ktorú nie je ťažké nájsť. Väčšina dedinčanov je územčistá a plecnatá, ale Emory je štíhlejšia a nižšia ako väčšina, s oválnymi očami a hrivou kučeravých hnedých vlasov. Raz o sebe vyhlásila, že vyzerá ako nejaký zvláštny druh púpavy.

„Nehýb sa,“ požiada Matis a vykukne spoza sochy Emory, na ktorej pracuje. „Už budem končiť.“

Matis má takmer šesťdesiat, takže je najstarší muž v dedine. Má hrubé ruky, sivé fúzy a husté obočie.

„Som celá stŕpnutá,“ sťažuje sa Emory a snaží sa dočiahnuť na miesto v hornej časti svojho chrbta.

„Pred pol hodinou si mala prestávku.“

„Len pätnásť minút!“ namietne. „Stojím tu s tým hlúpym jablkom už šesť hodín.“

„Za umenie sa vždy platí,“ vyhlási nadnesene.

Emory mu vyplazí jazyk, znova zaujme postoj a nadvihne lesklé jablko.

Matis si niečo zahundre, vráti sa k práci a obrúsi soche kúsok brady. Je tak blízko, že sa nosom takmer dotýka kameňa. Posledných desať rokov mu slabne zrak, ale nedá sa nič robiť. A aj keby sa dalo, nemalo by to zmysel. Zajtra bude mŕtvy.

3

Emory sleduje, ako k nej Magdalene kráča so skicárom pod pazuchou. Pohybuje sa meravo, je plná obáv.

Emory sa nemusí pýtať, čo sa deje. Magdalenin strach o syna je chorobný. V každom trse trávy vidí hady a pod každým úsekom pokojnej vody silné prúdy. Každá trieska môže spôsobiť sepsu a každá choroba je smrteľná. Podľa Magdaleniných úvah je na tomto ostrove tisíc rúk s pazúrmí a všetky sa načahujú po jej dieťaťi.

Emory sa uvoľní a objíma priateľku.

„Neboj sa, Mags, Sherkovi sa nič nestane,“ upokojuje ju.

Magdalene si skryje tvár na Emorinom pleci a prehovorí tlmeným hlasom.

„Stačí jedna vlna a...“

„Veď kotvia,“ skočí jej do reči Emory. „Niema brávala deti na koniec sveta, ešte keď sme neboli na svete. Nikomu sa nikdy nič nestalo.“

„To však neznamená, že sa to nemôže stať dnes.“

Emory sa skúmavo zadíva na modré nebo. Slnko je za sopkou, ktorá sa týči za dedinou, a už trocha vidieť mesiac. O hodinu bude všetko v tieni.

„Čoskoro sa vrátia,“ pokračuje láskavo. „Poď, pomôžeme prestrieť stoly na pohreb, to ťa odvedie od týchto myšlienok.“

Previnilo pozrie na Matisa. Posledné hodiny by mala stráviť so starým otcom, ale on ju mlčky odoženie preč.

O štyridsať minút prebehne cez bránu šesť školákov a celá dedina oslavuje. Magdalene objíme Sherka a on sa jej s chichotom vyslobodí z náručia. Ostatní objímajú a bozkávajú zvyšné deti, ktoré celé strapaté a vysmiate putujú od jedného dospelého k druhému až k svojim rodičom.

Dav srdečne šumí a rozdeľuje sa, aby mohla prejsť Niema. V dedine sú traja staršinovia a všetkých uctievať, ale iba Niemu zbožňujú. Dedinčania ju hladkajú po ramenách a na tvárach sa im zračí láska.

Niema všetkých postupne obdaruje úsmevom a stíska im ruky. Ďalší dvaja staršinovia, Hefaistos a Thea, sa držia bokom, ale Niema každý večer jedáva s dedinčanmi. Tancuje do rytmu hudby kapely a refrény spieva z plných pľúc.

Niema sa upokojujúco dotkne Magdaleninho pleca a končekom prsta jej nadvihne bradu. Niema je o hlavu vyššia ako väčšina dedinčanov a prinúti Magdalenu natiahnuť krk, aby jej pozrela do očí.

„Viem, čoho sa obávaš, ale nikdy nevystavím žiadne z detí nebezpečenstvu,“ povie tichým hlasom. „Zostalo nás tak málo. Potrebujeme, aby boli všetky v bezpečí.“

Magdalene sa v očiach zalesknú slzy a zatvári sa ohromene a vďačne. Na rozdiel od Emory nezachytila, že v Nieminom hlase zaznel slabý závan pochybností.

Po niekoľkých ďalších citlivých slovách Niema vyjde z davu a cestou do kasárni si s ľahkosťou prepletie ruky s Emory.

„To by jej malo na niekoľko dní stačiť,“ povie, keď ich už nikto nepočuje. „Príď po mňa, keď sa začne nabudúce strachovať. Bála som sa, že pripláva k lodi.“

„Už hodinu sa ju snažím upokojiť,“ povie Emory a obzrie sa na Magdalenin blažený výraz. „Ako sa ti to podarilo?“

„Som skrátka stará,“ odvetí s úsmevom Niema. „Vrásky sú pre mladých ako múdrosť.“ Sprisahanecky stíši hlas a poklopká Emory po ruke. „Pod', mám pre teba ďalšiu knihu.“

Emory od vzrušenia poskočí srdce.

Držiac sa pod pazuchy kráčajú v prívetivom tichu vlhkým vzduchom, ktorý sa s prichádzajúcim súmrakom naplnia svätójánskymi muškami. Toto je Emorin najobľúbenejší čas. Obloha je ružovofialová, kamenné múry červenejú. Horúčavu vystriedalo príjemné teplo, všetci sa vrátili do dediny a ich radosť sa rozlieva do všetkých prázdnych kútov.

„Ako sa darí s tesárčinou?“ opýta sa Niema.

Dedínčania končia školu v pätnástich a môžu si slobodne vybrať akékoľvek povolanie, ktoré pomôže komunite, ale Emory už desať rokov strieda zamestnania a v žiadnom z nich sa nevie nájsť.

„Vzdala som to,“ priznáva.

„Prečo?“

„Johannes ma o to poprosil,“ odvetí zahanbene Emory. „Ukázalo sa, že neviem píliť drevo, hobľovať trámy ani vytvárať spoje, a on mal pocit, že sa neoplatí prísť o prst pre jednu rozkývanú skriňu.“

Niema sa zasmee. „A čo varenie? Ako to dopadlo?“

„Katie mi povedala, že pokrájať cibuľu nadrobno by mala byť moja prvá kuchárska zručnosť, nie posledná,“ odvetí sklúčene Emory. „A ešte predtým mi Daniel povedal, že nezáleží na tom, ktorým smerom držím gitaru, lebo aj tak znie stále rovnako. Mags mi na pol dňa požičala svoje farby a potom sa mi týž-

deň smiala. Zdá sa, že som vo všetkom beznádejný prípad.“

„Si veľmi všímavá,“ jemne poznamená Niema.

„Načo nám to je, keď Abi aj tak vidí všetko, čo robíme,“ odpovie nespokojne Emory. „Chcela by som byť pre dedinu užitočná, ale neviem ako.“

„Vlastne som uvažovala, či by si nechcela pracovať so mnou v škole,“ navrhne opatrne Niema. „Budem potrebovať niekoho, kto po mne všetko prevezme, a myslím, že by si bola skvelá nástupkyňa.“

Emory sa najskôr len zamračí. Niema je jedinou dedinskou učiteľkou, odkedy sa ktokoľvek pamätá.

„Chceš sa vzdať svojej práce?“ opýta sa prekvapene. „Prečo?“

„Som už stará,“ odpovie Niema a vykročí po kovových schodoch k svojej izbe. „Učenie úžasne prospieva duši, ale môj úbohý chrbát pri ňom trpí. Prežila som dlhý život, Emory, ale moje najšťastnejšie spomienky sa odohrali v triede. Vidieť radosť na tvári dieťaťa, keď konečne pochopí ťažký pojem, je úžasný pocit.“ Zastane a obzrie sa cez plece. „Naozaj si myslím, že by si v tom bola dobrá.“

Emory vie vynikajúco odhaľovať klamstvá a Niema trochu zmenila tón, takže toto odhalila obzvlášť ľahko.

Mladá žena podozrievavo prižmúri oči. „A ktoré moje vlastnosti ťa o tom presvedčili?“

Niema odpovedá okamžite, akoby si to nacvičila. „Si bystrá, zvedavá a máš dobrý vzťah k ľuďom.“

„Áno, vraj som trochu otravná,“ prehodí Emory. „Zhovárala si sa s mojím otcom?“

Niema sa zarazí a do hlasu sa jej vkradne váhavosť.

„Možno mi spomínal, že zasa nemáš čo robiť,“ pripustí. „Určite by som ti to neponúkla, keby...“

„Povedz otcovi, že píšem divadelnú hru!“

Niema na ňu úkosom pozrie. „Divadelnú hru píšeš už rok.“

„Nechcem to uponáhľať.“

„To zjavne nehrozí,“ zamrmle Niema a odhrnie roztrhanú plachtu, ktorá slúži ako dvere do jej izby.

Tá plachta bola vždy jej výstrelok. Nikto z dedinčanov nemá problém s chýbajúcimi dverami. Súkromie je pojem s pozoruhodne malou hodnotou, keď sa narodíte s hlasom v hlave, ktorý počuje všetky vaše myšlienky.

Za tie roky sa dedinčania snažili opraviť izby, ale s takou starou budovou sa nedajú robiť zázraky. Betónové steny sú popraskané a deravé, sivé dlaždice na dlážke rozbité a trámy podopierajúce strechu zhnité. Vzduch je presiaknutý plesňou.

Rozklad pôsobí ponuro, a tak ho dedinčania zahájajú farbami a životom. Niema prikryla dlážku veľkým kobercom a na parapet položila vázu s kvetmi. Steny pokrývajú maľby od všetkých umelcov, čo keď pôsobili v dedine. Väčšina z nich nie je ktovieaká, čo vedie Emory k otázke, prečo ich Niema uchovala. V mnohých prípadoch by bol holý betón lepším riešením.

Okenice má zatvorené, aby sa dovnútra nedostal hmyz, a tak zapáli malú sviečku na vratkom písacom stole. Jej mihotavá žiara dopadne na napoly hotový list, ktorý narýchlo strčí do zásuvky.

„Koľko z tejto hry si vlastne napísala?“ opýta sa, zacloní plameň sviečky a prenesie ju k preplnenej polici s knihami pri železnej posteli.

„Štyri strany,“ odvetí Emory.

„Sú dobré?“